

«мовно-політичні конфлікти», «мовно-політичний сепаратизм» та ін. Це свідчить про те, що мовно-політична проблема в сучасній Україні має потужну деструктивну складову, на основі якої формується ірраціональна політична свідомість та поведінка ряду суб'єктів політики. Наступний блок термінів, запропонований або активно використаний С.Савойською, є протилежним першому. Це «комунікативна мовна політика», «мови регіональні (міноритарні)», «поле мовне політико-комунікативне», «конструктивна мовна політика», «ідентичність мовно-політична», «національна самоідентифікація», «єдність загальнонаціональна», «конструктивізм (у політиці)», які більш повно розкривають комунікативний аспект моделі мовної політики, збагачують її глибинну сутність, розкривають зазначену проблему з позитивного боку.

Таким чином, авторка монографічного дослідження засвідчила уміння: робити ґрунтовні узагальнення та висновки; майстерно використовувати нові наукові підходи, напрями та ефективно й різнобічно осмислювати модель мовної політики; доводити, що деструктивна мовна політика як неформальна інституція, ґрунтується на міфах та подвійних стандартах; аналізувати ті мовно-політичні проблеми, які гальмують поширення комунікацій українською мовою у галузі освіти, діловій, інформаційно-комунікативній та ін. сферах (особливо на Півдні та Сході країни). Викладене вище дає підстави констатувати, що монографія С.Савойської «Політологічний контекст моделі мовної політики: теоретико-методологічний аналіз» – це цікаве, самостійне, завершене дослідження, основні положення якого є логічно обґрунтованими та мають наукову новизну. Така монографічна праця заслуговує на увагу та має бути рекомендованою до друку.

*В. Ф. Смолянук – доктор політичних наук, професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ Я. Б. ЯРОША «ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ»¹

В останні роки у вітчизняній і світовій науці значно актуалізувалися дослідження, щодо аналізу суб'єктів політичного процесу. В той же час політична наука переважно зорієнтована на поточні проблеми політичної боротьби за владу в Україні, дещо відстає в дослідженні теоретичних складових становлення і розвитку політичних партій в нашій країні. Тому дослідження Яроша Я. Б. є поза всяким сумнівом своєчасним і актуальним. Із значним обсягом наукових праць із цієї проблематики, природа і сутність становлення, функціонування і трансформація політичних партій у світовій політичній науці досліджується по-різному. Це зумовлює необхідність певної уніфікації поглядів на предмет дослідження.

Концептуальним стрижнем монографії є розуміння специфіки функціонування політичних партій не тільки як знаряддя в боротьбі за групове панування, а ще як спосіб узгодження різноманітних суспільних інтересів. Саме під кутом зору цієї ідеї подається нормативно-правова база політичних партій, що регулює їх діяльність, враховуючи принцип стримувань та противаг. Автор намагався максимально врахувати накопичену в цій предметній сфері нормативно-правову базу для кращого розуміння ролі та значення політичних партій в процесі державотворення.

В українському політичному процесі відбуваються демократичні трансформації, які дають можливість громадянам приймати участь у державотворчих процесах сучасності. Така участь можлива через політичні партії, які є активними суб'єктами політичного процесу. В Україні триває процес становлення демократичних інститутів, зокрема політичних партій. Сьогодні ж, на нашу думку, сутність дискусії про трансформацію політичних партій, що обговорюється в наукових колах, віддзеркалює потребу ґрунтовно висвітлити теоретичні та прикладні аспекти проблеми дослідження.

Методи та функції діяльності політичних партій відмінні в різних політичних режимах, але будь-яке демократичне суспільство передбачає можливість на здобуття політичної влади легальним шляхом. Діяльність політичних партій дає можливість громадянам засвоювати демократичні принципи та зразки поведінки. Через політичні партії окремі особи та соціальні групи мають

¹ Ярош Я. Б. Трансформація політичних партій в Україні : монографія. Луцьк : АКВА ПРИНТ, 2019. 274 с.

можливість впливати на інші групи, на суспільство загалом відповідно до своїх інтересів, перетворюючись на важливі суб'єкти політики. Тому інтерес політичної науки є значним до цих суб'єктів політики.

Важливою складовою, яка легітимізує партійну систему України, є довіра громадян до діяльності політичних партій. Рівень довіри свідчить про готовність суспільства в цілому до формування стосунків відкритого типу та співробітництва на основі демократичних принципів. Сьогодні в Україні існує проблема з довірою, і насамперед – до політичних партій.

За відсутності сталої соціальної бази та мінливості процесів політичної структуризації, трансформаційні політичні процеси відбуваються в всеукраїнських і місцевих осередках політичних партій, які переважно не є виразниками інтересів певних соціальних груп, а прагматичними проектами фінансово промислових груп, зростання кількості яких корелює з початком чергової виборчої кампанії.

Проблематика дослідження трансформації політичних партій в Україні має комплексний характер. Комплексність її полягає в тому, що вона піднімає низку важливих проблем, зокрема: регулювання діяльності політичних партій, державне фінансування політичних партій, особливості політичної конкуренції партій на національному та місцевому рівні, комунікація політичних партій із виборцями, ролі політичних партій у політичних процесах. Позитивним аспектом роботи є те, що автор висвітлює специфіку конкурентної боротьби політичних партій в Україні та розглядає її регіональні особливості.

Вивчення цієї проблематики в повній мірі відповідає тенденціям розвитку світової та вітчизняної політичної науки, адже початок ХХІ століття ознаменувався значним підвищенням інтересу до проблем групової політики, зокрема до діяльності політичних партій.

Практичне значення роботи полягає в тому, що основні положення та результати роботи можуть бути використані для аналізу сучасних проблем теорії, методології та узагальнення конкретних досліджень у політичній науці.

Матеріал у дослідженні логічно побудований та чітко структурований. Це дає підстави для висновку про те, що рецензована монографія розширює рамки розуміння особливостей трансформації політичних партій в Україні і може слугувати ґрунтовною теоретичною основою для вивчення партійної системи нашої держави.

*Є.Г. Цокур – доктор політичних наук, доцент,
Запорізький національний університет*